

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Tomáše Langáška a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **obec Němčovice**, se sídlem Němčovice 37a, Břasy I, PSČ 338 24, zastoupené Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem Plzeň, Malická 11, PSČ 301 00, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**, se sídlem Praha 1, Těšnov 65/17, PSČ 117 05, týkající se řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. 14062/2009-14130 ze dne 16. června 2009, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. března 2013, č. j. 5 Ca 129/2009 - 50, spojené s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 23. března 2009, č. j. SZIF/2009/0119005, uložil Státní zemědělský intervenční fond žalobkyni povinnost vrátit dotaci ve výši 103 670,60 Kč, která jí byla poskytnuta v souladu s nařízením vlády č. 308/2004 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy (dále jen „nařízení“), neboť rozdíl mezi deklarovanou plochou a zalesněnou plochou zjištěnou při kontrole činil více jak 20 % zjištěné plochy ve smyslu článku 51 nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna 2004.

[2] Rozhodnutím ze dne 16. června 2009, č. j. 14062/2009-14130, zamítlo Ministerstvo zemědělství odvolání žalobkyně a rozhodnutí Státního zemědělského intervenčního fondu potvrdilo. Následně proto žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou ze dne 13. srpna 2009 podanou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Městský soud usnesením ze dne 18. prosince 2009, č. j. 5 Ca 129/2009 - 37, přiznal žalobě odkladný účinek; rozsudkem ze dne 22. března 2013, č. j. 5 Ca 129/2009 - 50, pak žalobu zamítl.

[3] Kasační stížností ze dne 29. dubna 2013 se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala u Nejvyššího správního soudu zrušení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. března 2013, č. j. 5 Ca 129/2009 - 50. Součástí kasační stížnosti byl rovněž návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[4] O tomto návrhu Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 29. května 2013, č. j. 6 As 81/2013 - 17, rozhodl tak, že se kasační stížnosti odkladný účinek nepřiznává, neboť stěžovatelka nedostatečně tvrdila a též nedoložila vznik nepoměrně větší újmy, jež by pro ni výkon napadeného rozhodnutí znamenal, než jaká by přiznáním odkladného účinku vznikla jiným osobám.

II. Žádost o přiznání odkladného účinku (ze dne 30. července 2013)

[5] Podáním ze dne 30. července 2013 se stěžovatelka opětovně domáhá přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Své podání odůvodňuje tak, že vrácením předmětné dotace by stěžovatelce hrozila újma nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiné osobě, neboť by došlo k značně nepříznivému zásahu do rozpočtu obce Němčovice a především k ohrožení samotného chodu této obce.

[6] Stěžovatelka, malá obec se 150 obyvateli, poukazuje na špatnou finanční situaci obecního rozpočtu, do které se obec dostala zejména v důsledku úhrad škod způsobených povodněmi z roku 2012 a povodněmi z června 2013. Stěžovatelka konkrétně uvádí, že výše nákladů na úhradu povodňových škod z roku 2012 dosáhla částky 670 000 Kč. Z tohoto důvodu stěžovatelka sloučila předcházející úvěr ze dne 8. listopadu 2010, č. úvěrového účtu 103149449, vedeného u České spořitelny, a. s., s novým závazkem. Tento závazek vyplývající ze smlouvy o úvěru se společností Česká spořitelna, a. s., č. 334265439 v počáteční výši 1 200 000 Kč splácí stěžovatelka v pravidelných měsíčních splátkách ve výši 21 600 Kč. Ke dni 20. července 2013 činí dlužná částka na úvěrovém účtu č. 334265439, vedeného u České spořitelny, a. s. 1 000 010 Kč.

[7] Ke dni 28. června 2013 byl na účtu stěžovatelky č. 94-110381/0710, vedeného Českou národní bankou, konečný zůstatek ve výši 3 797 Kč. Ke dni 30. června 2013 byl na kontokorentním účtu stěžovatelky č. 843454369/0800, vedeného u České spořitelny, a. s. konečný zůstatek ve výši 47 122 Kč, přičemž obě shora uvedené částky jsou v současné době stěžovatelčiny jediné disponibilní finanční prostředky.

[8] Pokud by došlo k okamžitému vrácení dotace, resp. případného penále na základě v návěti uvedeného rozhodnutí Státního zemědělského intervenčního fondu, došlo by k ohrožení výkonu základních funkcí obce, neboť stěžovatelka nebude mít dostatek finančních prostředků např. na úhradu nákladů spojených s dodávkou elektrické energie spojených s pravidelnou měsíční úhradou ve výši 27 310 Kč měsíčně (s dodávkou elektřiny souvisí např. zajišťování veřejného osvětlení či fungování jednotky dobrovolných hasičů), popř. na úhradu závazku z dohody o provedení práce ze dne 1. dubna 2012 vůči zaměstnankyni obce na pozici účetní ve výši 4 500 Kč měsíčně.

[9] Svá tvrzení podložila stěžovatelka fotokopii příslušných smluv, fotodokumentací, kopiemi výpisů z předmětných účtů a kopiemi faktur či potvrzení o platbách v hotovosti za dodané služby spojené s rekonstrukcí škod způsobených povodněmi.

[10] Žalovaný se k žádosti o přiznání odkladného účinku vyjádřil tak, že od zahájení správního řízení o vrácení dotace je vypočítáváno penále ve výši 1 ‰ z dlužné částky denně, a to až do výše částky odpovídající výši dotace. Pokud by soud přiznal žalobě odkladný účinek a posléze bylo rozhodnutí Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu shledáno jako zákonné, budou pro žalobce finanční důsledky daleko závažnější, neboť případné odložení účinků žaloby nebude znamenat odložení (přerušení) běhu lhůty pro konečnou výši penále.

III. Posouzení žádosti Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud se rozhodl odkladný účinek kasační stížnosti přiznat.

[12] Podle § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zjišťuje Nejvyšší správní soud při rozhodování o odkladném účinku kasační stížnosti splnění zákonných předpokladů uvedených v daném ustanovení tj. (1.) výrazného nepoměru újmy způsobené stěžovateli v případě, že účinky napadeného rozhodnutí nebudou odloženy ve vztahu k újmě způsobené jiným osobám, pokud by účinky rozhodnutí odloženy byly; a zároveň (2.) absenci rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[13] Jak již Nejvyšší správní soud dříve judikoval, povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má stěžovatel (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 27/2012 - 32 ze dne 29. února 2012, všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí a z jakých konkrétních okolností to vyvozuje. Hrozící újma musí přitom být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická či bagatelní. V daném případě stěžovatelka povinnost tvrzení a povinnost důkazní splnila [viz bod 5 až 9 odůvodnění tohoto usnesení].

[14] Nejvyšší správní soud při posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku poměřoval újmu, která hrozí stěžovateli s újmou, která by vznikla jiným osobám přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti, a posuzoval, jestli by to nebylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[15] Stěžovatelka svou újmu dovozuje z možného výkonu rozhodnutí ukládajícího jí povinnost vrátit dotaci ve výši 103 670,60 Kč. V současné době však stěžovatelka disponuje částkou přibližně o polovinu menší, jež je navíc určena k úhradě plnění souvisejících s výkonem některých základních funkcí obce. Výkon rozhodnutí by tak mohl ohrozit nejen plnění těchto základních funkcí, např. ve formě zajištění veřejného osvětlení, ale např. i platební schopnost stěžovatelky hradit závazky spojené s uzavřenou dohodou o pracovní činnosti či smlouvou o úvěru.

[16] Protikladem tohoto zájmu stěžovatelky je zájem žalovaného Ministerstva zemědělství na vrácení neprávem vyplacené dotace (tento zájem jistě může být důležitým veřejným zájmem). Samotná existence a ani fungování žalovaného však není eventuálním oddálením vrácení požadované částky ohrožena. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti není rovněž ohrožena samotná dobytost předmětné pohledávky, což ostatně žalovaný ani nenamítal.

[17] Podstatou nyní projednávané věci je navíc přezkoumání zákonnosti samotného titulu pro výkon rozhodnutí, tj. rozhodnutí žalovaného o vrácení neprávem vyplacené dotace (stěžovatelka v kasační stížnosti namítá nesprávné právní posouzení otázky v předcházejícím soudním řízení a vady řízení před správními orgány spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech a že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost napadených rozhodnutí). Eventuální výkon rozhodnutí pro částku ve výši 103 670,60 Kč za této procesní situace by pro stěžovatelku nepochybně znamenal nepoměrně větší újmu než oddálení výkonu rozhodnutí žalované.

[18] Na překážku přiznání odkladného účinku není ani argumentace žalovaného správního orgánu spočívající v odkazu na narůstající penále, jež by při shledání zákonnosti napadených rozhodnutí stěžovatelce způsobilo důsledky ještě závažnější. K uvedenému Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatelce se v řízení podařilo prokázat, že by pro ni okamžitý výkon předmětného rozhodnutí znamenal škodu nepoměrně větší, než by okamžitým výkonem vznikla třetím osobám. Naopak tvrzení žalovaného směřuje do budoucnosti a hypoteticky předjímá výši škody odvíjející se od výsledku sporu, o němž je však vedeno vlastní meritorní projednání před tímto soudem. Řízení o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je ovládáno dispoziční zásadou. Nejvyšší správní soud o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti rozhoduje výlučně na základě návrhu podaného samotnou stěžovatelkou (srov. § 107 odst. 1 s. ř. s.). Tato je pak, jak již Nejvyšší správní soud uvedl shora v odůvodnění tohoto rozhodnutí, povinna tvrdit a prokázat újmu nepoměrně větší, než která by výkonem či jinými právními následky napadeného rozhodnutí vznikla třetím osobám. Naproti tomu žalovaný správní orgán jako orgán veřejné správy je v řízení o odkladném účinku povinen zajišťovat ochranu veřejného zájmu a práv třetích osob, proto je také (logicky) oprávněn tvrdit a prokázat, že újma vniknuvší třetím osobám by byla větší než újma, která by výkonem rozhodnutí vznikla stěžovatelce, popř. že přiznání odkladného účinku by bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Riziko případné povinnosti platit (narůstající) penále v situaci, kdy by kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek a tato by následně byla zamítnuta, hodnotí (a nese) sama stěžovatelka při rozhodování, zda podat či nepodat návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Nejvyššímu správnímu soudu posuzování této skutečnosti (v situaci, kdy žalovaný nijak netvrdil, že by přiznání odkladného účinku znamenalo nepoměrně větší újmu pro jiné osoby než stěžovatelku, popř. bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem a nikoliv pouze se zájmem stěžovatele) nepřisluší (srov. znění § 73 ve spojení s § 107 s. ř. s.).

[19] Jelikož všechny zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku byly splněny, Nejvyšší správní soud návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku vyhověl.

Tím však Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

[20] Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 6. 12. 2005, č. j. 2 Afs 77/2005 - 96, publ. pod č. 786/2006 Sb. NSS uvedl, že „*odkladný účinek podle § 107 soudního řádu správního může být v řízení o kasační stížnosti přiznán a působit nejen ve vztahu k přezkoumávanému rozhodnutí krajského soudu (či jeho části), ale i přímo ve vztahu ke správnímu rozhodnutí (či jeho části), k jehož přezkumu se dotýčné řízení před krajským soudem vedlo*“. Za dané situace tedy odkladný účinek kasační stížnosti působí ve vztahu k rozhodnutí Státního zemědělského intervenčního fondu ze dne 23. března 2009, č. j. SZIF/2009/0119005, ve spojení s rozhodnutím Ministerstva zemědělství č. j. 14062/2009-14130 ze dne 16. června 2009.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. srpna 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu